

Intervju: Visoki predstavnik EU za zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku Javier Solana: “Republika Srpska mora uhapsiti Karadžića!”

BiH prelazi iz Dejtonske u Briselsku eru • Može se reći da je BiH ostvarila značaj napredak u provođenju prioritetnih reformi iz Studije izvodljivosti, kaže Solana

Visoki predstavnik EU za zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku Javier Solana (Havier Solana) poručuje dužnosnicima Republike Srpske da će oni postati glavna prepreka na putu BiH ka Europi ukoliko se ne uhapsio Radovan Karadžić.

“To je ozbiljna situacija i morati će se rješavati,” kaže Solana odgovarajući pismeno na nekoliko naših pitanja.

Oslobođenje: Kako vidite dosadašnji napredak BiH na njenom putu ka članstvu u EU?

Havier Solana: Vjerujem da nije pretjerano reći da je Bosna i Hercegovina sada odlučno prešla iz dejtonske u briselsku eru. U proteklih nekoliko godina, BiH je ozbiljno počela da se uključuje u proces europskih integracija. Ovo predstavlja značajan korak, možda i najznačajniji u protekle dvije godine otkada je Paddy Ashdown postao prvi specijalni predstavnik EU u BiH koji istovremeno obavlja i funkciju visokog predstavnika međunarodne zajednice.

Otvoren put

Havier Solana: Konkretnije, mislim da ne mogu dovoljno naglasiti značaj koji ima Studija izvodljivosti koju je Europska komisija objavila u studenom prošle godine. Ona predstavlja prvi ozbiljan korak ka članstvu u EU. BiH konačno ima otvoren put ka Europi. Da li će Bosna i Hercegovina stići na to odredište naravno zavisi od samih institucija BiH. To zavisi od njihove spremnosti da ostvare istinsku suradnju u interesu građana BiH, kako bi za Bosnu i Hercegovinu osigurali mir i prosperitet koji joj nudi Europa. Može se reći da je Bosna i Hercegovina ostvarila značaj napredak u provođenju prioritetnih reformi iz Studije izvodljivosti. To se jasno navodi u Izvještaju Europske komisije o stabilizaciji i pridruživanju. Međutim, potrebno je dodatno ubrzati tempo provođenja ključnih reformi, posebno u oblasti carina i uvođenja PDV-a, u oblasti reforme javne uprave i javnog emitiranja.

Oslobođenje: Je li realno očekivati da će EU sugerirati ukidanje Republike Srpske ukoliko njihovi politički predstavnici i dalje ne budu surađivali s Haškim tribunalom i na izvođenju Radovana Karadžića pred lice pravde?

Havier Solana: Žalosna je činjenica da su osam godina nakon potpisivanja Mirovnog sporazuma građani Bosne i Hercegovine još uvijek taoci političkih snaga, posebno u Republici Srpskoj, koje nisu ispunile ključnu obavezu iz Mirovnog sporazuma odnosno nisu ispunile obaveze koje BiH ima prema Međunarodnom krivičnom tribunalu za bivšu Jugoslaviju. Europska unija je već uvela zabranu izdavanja viza osobama koje pomažu haškim optuženicima da izbjegavaju izvršenje pravde. Ovaj spisak se stalno provjerava i moguće ga je proširiti. Europska unija u potpunosti podržava sankcije koje je uveo visoki predstavnik međunarodne zajednice i specijalni predstavnik EU lord Ashdown, protiv ključnih osoba i institucija u RS koje opstruiraju suradnju s Međunarodnim tribunalom u Hagu. Ono što se sada treba dogoditi je jednostavno: organi vlasti RS moraju uhapsiti one optuženike

koji su još na slobodi i prebaciti ih u Hag. Ukoliko to ne učine, oni će zapravo postati glavna prepreka na putu Bosne i Hercegovine ka Evropi. To je ozbiljna situacija i morati će se rješavati.

Oslobođenje: Na koji će način mirovne Europske snage (EUFOR) konkretno pomoći u borbi protiv organiziranog kriminala u BiH?

Havier Solana: Poznato vam je da još uvijek nije donesena konačna odluka. Međutim, ukoliko NATO na svom lipanjskom Samitu u Istanbulu odluči da krajem godine povuče trupe SFOR-a iz BiH, Europska unija je spremna pripremiti snage koje će naslijediti SFOR. Ova tranzicija bi na izvjestan način simbolizirala tranziciju BiH od Daytonu ka Bruxellesu, odnosno od stabilizacije mira ka integraciji u Europu.

Uz Policijsku misiju EU, Studiju izvodljivosti, 65 milijuna eura koliko će EU potrošiti na pomoć BiH u 2004. godini i činjenicu da je Paddy Ashdown prvi specijalni predstavnik EU za BiH, EUFOR će naglasiti dugoročno opredjeljenje koje EU ima prema BiH, kao i prema njenom priključenju Europskoj uniji kada zemlja za to bude spremna. Da odgovorim na vaše konkretno pitanje, napominjem da je cilj Europske unije uspostava održivih policijskih struktura, koje će biti u nadležnosti bh. organa vlasti, u skladu s najboljim primjerima iz europske i međunarodne prakse. EU trenutačno nastoji ostvariti taj cilj putem aktivnosti Policijske misije EU (EUPM), uz podršku programa EU za izgradnju institucija pod okriljem propisa EU o pomoći za rekonstrukciju, razvoj i stabilizaciju (CARDS). Ovi naponi doprinose sveukupnoj provedbi mira u BiH, kao i ostvarivanju općih ciljeva EU u ovoj regiji, posebno započinjanju procesa stabilizacije i pridruživanja. EUPM će nastaviti provoditi svoje temeljne programe, za koje ima nadležnost zajedno s Upravnim odborom policijskih snaga u BiH. Integrirana policijska postrojba, slična sadašnjim snagama Multinacionalne specijalizirane jedinice (MSU) SFOR-a, biti će razmještena na samom početku kao dio snaga EU, a bit će pod vojnim zapovjedništvom.

EUFOR i NATO

Oslobođenje: Tko će biti vojni časnik za vezu EU, čiji se najavljeni dolazak uskoro očekuje?

Havier Solana: EU će pokrenuti nekoliko misija u koje će u narednih nekoliko mjeseci rasporediti svoje vojno i civilno osoblje u cilju ostvarivanja suradnje sa SFOR-om i specijalnim predstavnikom EU/visokim predstavnikom lordom Ashdownom, kao i bh. organima vlasti, na pripremanju tranzicije sa SFOR-a na snage EU i jačanju uloge specijalnog predstavnika EU.

Oslobođenje: Koliko ste sigurni da neće biti preklapanja nadležnosti između EUFOR-a i Stožera NATO-a čije je oformljavanje najavljeno u BiH?

Havier Solana: Snage EU će nastaviti svoje djelovanje na osnovu odličnog posla koji je obavio NATO putem prethodnih Provedbenih snaga (IFOR) i sada putem SFOR-a. Uvjeren sam da će tranzicija proći bez poteškoća. EUFOR bi imao isti broj snaga kao i misija SFOR-a koja se povlači iz BiH, te bi preuzeo dejtonski mandat za očuvanje sigurnog okruženja u BiH. Stožer NATO-a bi usmjerio svoje aktivnosti na proces integriranja BiH u NATO. NATO i EUFOR bi takođe surađivali na svojim zajedničkim prioritetima vezanim za hapšenje osoba optuženih za ratne zločine i borbu protiv terorizma.

Angažiranje bilo koje vrste snaga EU bi, naravno, bilo organizirano u tijesnoj suradnji sa NATO-om i u skladu sa utvrđenim sporazumima koji postoje između EU i NATO-a. EU i NATO već razrađuju modalitete, ukoliko NATO i EU donesu konačne političke odluke u tom smislu kao što to očekujemo. EU i NATO se potpuno slažu da je potrebno organizirati usklađen pristup i međusobnu suradnju u BiH. Za nas je to od osnovnog značenja. Naša iskustva u BiH pokazuju da smo najefikasniji kada smo jedinstveni."

Važnija uloga Ešdauna

Oslobođenje: Kakav će biti odnos između OHR-a i EUFOR-a u BiH?

Havier Solana: S angažmanom EUFOR-a, bit će poduzet još jedan značajan korak koji će predstavljati doprinos daljem angažmanu EU u BiH. Ashdownova uloga, kao specijalnog predstavnika EU, će postati mnogo značajnija u narednoj godini. Kao takav on će promovirati ukupnu politiku EU u BiH. Nadalje, jedan od osnovnih političko-vojnih ciljeva snaga EU bi bilo pružanje podrške Planu provedbe misije Ureda visokog predstavnika međunarodne zajednice i na taj način podržavanje napretka koji BiH ostvaruje na putu ka uvođenju europskih standarda. Snage EU bi također pružale potporu, u suradnji s drugim EU i međunarodnim organizacijama, aktivnostima vezanim za civilnu provedbu, uključujući i borbu protiv organiziranog kriminala, proces povratka, vladavinu prava i provedbu drugih civilnih aspekata Dejtonskog sporazuma. Zapovjednik vojnih snaga EU će usko surađivati sa Ashdownom imajući u vidu njegovu dvojnu funkciju specijalnog predstavnika EU i visokog predstavnika međunarodne zajednice.

Vojska pomaže integraciju u EU

Havier Solana: Trupe EU bi imale širok mandat i resurse poput onih koje na raspolaganju imaju odlazeće snage SFOR-a," veli Solana. "Zapravo je činjenica da 80 posto vojnika SFOR-a trenutno čine trupe iz zemalja-članica EU. Ove trupe EU bi takođe bile nedležne za očuvanje značajnog uspjeha koji je ostvario NATO – sigurnog okruženja u BiH. Međutim, ove postrojbe bi imale i specifične zadatke EU. Njihov posao bi bio da pomognu integraciju ove zemlje u Europu, i posebno, kako ste sugerirali u svom pitanju, da pomognu organima vlasti BiH u borbi protiv pošasti organiziranog kriminala.